

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXV. Quando Testator fecit legatum alicui Monasterio sub onere, vel modo per eum præscripto, nec potest executioni demandari secundum regulas illius Ordinis, legatum non vitiatur, sed modus, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

confidentia, ut notat Paris. in tractat. de confident. quest. 9. num. 24. & 25.

- 17 Non eadem est ratio pensionis beneficiæ, quæ non eodem modo amittitur propter assumptam militiam sæcularem, neque propter irregularitatem, præsertim si agatur de pensione reservata alicui in stipendium: quia reservata censetur pro servitio temporali uti laico, veluti pro patrocinio, pro pulsandis campanis, pro aperiendo fores Ecclesiæ, vel aliis pro remuneratione laborum; ista enim est omnino profana, quæ laico competere potest: Garc. de benefic. part. 1. cap. 5. n. 8. & ideo sacra Congregatio declaravit incapacitatem ad beneficia non extendi ad pensiones: Garc. dicto cap. 5. num. 136. & 137. qui subdit n. 138. quod licet ista declaratio difficultatem pariat, tamen illi standum est propter auctoritatem sacre Congregationis. & Si tamen talis laicus monitus esset, ut à militia desisteret, & id non faceret, tali casu amitteret etiam pensionem sibi in titulum beneficii assignatam, ut testatur Gigas in tract. de pensionib. q. 55. num. 3. 4. & 5.
- 20 Posset etiam hoc casu contra beneficiarium opponi, quod propter solam clericalem habitus abjectionem amittit suum beneficium, juxta Bullam Sixti V. editam anno 1589. quæ in Bullario est ordine 92. qua cavetur ut Clerici beneficia, vel pensiones obtinentes, tonsuram & habitum clericalem ac vestes tales deferant, & contravenientibus pœnam amissionis beneficiorum imponit, eorumque beneficia tanquam vacantia impetrari posse, & pensiones extinctas esse declarat. Sed hæc Bulla non est recepta in Gallia, & extra eam difficilis esset ex hoc capite impetratio propter multas exceptiones, & causas rationabiles, quas refert Lorier. libro 3. questione 26. numero 96. & sequentibus, quæ per beneficii possessorem probari possunt.

CAPVT CLXXV.

Quando testator fecit legatum alicui monasterio, sub onere, vel modo per eum præscripto, quod onus, seu modus non potest executioni demandari secundum regulas illius Ordinis, legatum non vitatur, sed modus, aut onus adjectum debet adimpleri ad favorem ejusdem monasterii, alio modo æquipollenti, recedendo quantumvis fieri potest à voluntate testatoris.

S V M M A R I V M.

- 1 Quando legatum fuit relictum sub conditione impossibili impossibilitate juris, quam tamen testator possibilem esse credebat, legatum est validum, & conditio habetur pro non scripta.
- 2 Legatum libertatis, & legatum pium æquiparantur.
- 3 Conditio contraria constitutionibus Ordinis religiosi habetur pro impossibili.
- 4 Conditio impossibilis de jure vitatur, & non vitatur, nisi agatur de legato relicto pie causa.

- 5 Quando agitur de constitutione, vel statuto particulari, præsumitur quod testator talem constitutionem ignoraverit, si talis constitutio non sit inserta in corpore juris.
- 6 Opinio testatoris in explicando testamento prevalere debet, & haberi pro veritate.
- 7 Non præsumitur quod testator voluerit facere alium nuptiarum in suo testamento.
- 8 Conditio impossibilis in contractibus vitatur dispositionem, non autem in testamentis, & alimnis voluntatibus.
- 9 Quando legatum pium non potest adimpleri in totum, & conditio non est in totum impossibilis, debet adimpleri eo modo quo potest.
- 10 Legatum pium factum ad certum usum, si non potest valere ad illum usum, convertitur ad alium similem.
- 11 Modus, vel conditio prohibita rejicitur, & legatum remanet validum: quod adhibita trium casuum distinctione explicatur.
- 12 Legatum pium consentiente hærede commutatum est ad alium similem usum.
- 13 Quando agitur de mutanda testatoris voluntate, quantumvis fieri potest, debet hoc fieri cum conformitate ad voluntatem testatoris.
- 14 Alteratio voluntatis testatoris fieri debet mutata forma, sed non mutata substantia.
- 15 Requisitio Ecclesiæ super commutatione voluntatis testatoris, prævalere debet consensui, si requisitio hæreditis.

Relictum fuit Reverendis PP. Carmelitanis Disfiscalceatis legatum certæ pecuniæ summe, sub onere celebrandi quendam numerum Missarum majorum, seu conventualium: quod tamen legatum executioni demandare nequeunt secundum legatum à testatore præscriptam, cum per constitutionem illius Ordinis prohibitum illis sit onus huiusmodi Missarum conventualium ex fundatione acceptare. Vnde quaesitum fuit utrum dictum legatum possit commutari debeat in favorem ejusdem Conventus, ad quem testator affectionem habebat, ad totum numerum Missarum privatarum? Super quo dubio Respondi, dictum legatum convertendum esse ad alium pium usum, & dictam conversionem fieri debere in favorem, & ad utilitatem ejusdem Conventus, cui legatum relictum fuit, & non alterius.

Prima pars hujus resolutionis probatur ex eo quod licet onus celebrandi Missas cantatas, & conventuales, fuisset legato adjectum per viam conditionis, aut modi, & sic modus, vel conditio impleri non posset tanquam continens rem impossibilem impossibilitate juris, attento quod secundum constitutiones dicti Ordinis Carmelitanorum Disfiscalceatorum, quæ faciunt jus quoad Religiosos ejusdem Ordinis, similia onera hujusmodi Missarum acceptari non possunt; non tamen ideo dicti Patres legati compediti privandi erant. & Quod enim conditio est impossibilis impossibilitate juris, si testator illam possibilem esse credidit, vitatur conditio, firma tamen & valida remanet dispositio, præsertim favore pie causæ: ut probatur per text. in leg. cum ita datur, Dig. de condition. & demonstrat. quam ad id allegat Ludovic. Roman. in leg. impossibilis, num. 14. ff. de verb. obligat. & ubi licet loquatur de legato libertatis, idem tamen obtinere debet in legato pietatis, quæ eodem jure utuntur, ut explicat Iason in leg. servo manumisso, Digest. de conditione institut.

in quinta limitat. ut in specie casus nostri determi-
 3 nat Menoch. *conf.* 1014. *num.* 3. ubi dicit, † condi-
 tionem, quæ obligat ad faciendum actum contra-
 rium constitutionibus Ordinis religiosi, esse de
 jure impossibile, & haberi pro impossibili, quan-
 do agitur de legato relicto Ecclesie, vel piæ causæ:
 4 † & ideo conditionem variari, & legatum valere,
 & deberi: ejusdemque sententia est Tiraquell. in
tractat. de privileg. pia causæ, privilegio 75. dicens,
 quod licet aliàs conditio impossibilis, quam testa-
 tor putabat esse possibilem, non habeatur pro im-
 possibili, & ideo defuncto testatore legatum quo-
 que deficere, & ita non vitari conditionem, sed
 eam variare dispositionem: per text. singularem in
dicto l. manumisso, ff. de condiç. indebit. hoc tamen
 fallere in legato relicto piæ causæ, quod non vi-
 tiatur propter conditionem impossibilem, quam
 testator putabat esse possibilem.

Quod autem testator in casu isto existimavit
 conditionem esse possibilem, probatur ex eo quod
 illa impossibilitas non resultat ex aliqua lege uni-
 versali, sed ex particulari quadam Ordinis illius
 constitutione, prohibente acceptationem oneris
 similium Missarum, quam testator ignorabat, & sci-
 re non poterat: † & dum agitur de probanda scien-
 tia, aut ignorantia testatoris, inspicendum est
 quod est verisimile: præsertim quia in dubio præ-
 sumitur ignorantia: *l. verius, ff. de probat. cap. præ-*
sumitur, de reg. jur. in 6. Quod sine dubio procedit
 quando agitur de ignorantia statuti particularis,
 quam quilibet ignorare præsumitur, quia habetur
 pro ignorantia facti: Alexand. *conf.* 165. *Dubatur,*
num. 1. *versic. quimò, lib. 6.* Tusch. in *verbo, igno-*
rantia, conclus. 10. *num.* 2. Et idem dicendum est de
 qualibet alia constitutione exteavaganti, non in-
 scripta in corpore juris: quia illius præsumitur igno-
 rantia: Geminian. *conf.* 78. *column. 1. versic. nec ob-*
stat si dicatur, Tusch. loco citato, conclus. 11. *num.* 5.
 Gabriel *conf.* 178. *numero* 26. & *numero* 54. &
 6 *seq. lib. 2.* † Semper enim debemus potius atten-
 dere mentem, & opinionem testatoris, & debet
 haberi pro vero illud quod testator verum esse cre-
 debat: per text. in *l. quo loco, §. 1. & ibi DD. ma-*
ximè Castrenf. ff. de herediç. instituend. Mantie. *de*
 7 *conjectur. lib. 3. tit. 10. num.* 2. † Nec præsumendum
 est, quod testator voluerit facere actum frustrato-
 rium in re magni momenti, nempe in testamento,
 quidquid sit in contractibus, ut bene explicat Du-
 ran. in *tractat. de conditione impossibili, pari. 2. cap. 1.*
numero 1. & 46. Cum enim res dependeat ex ani-
 mo & voluntate testatoris, ejus intentio ex con-
 jecturis, & facti qualitate colligitur: *capite 1. de*
presumpt. lib. 4. §. puto, ff. de herediç. instituend.
 8 atque ita ultra præcitatos † concludit Cancer. *lib. 3.*
variari. resolut. 22. numero 156. ut bene compro-
 bat dictam distinctionem inter contractus, & ulti-
 mas voluntates: dicens hanc esse communem,
 & veriotem opinionem, nempe quod conditio
 impossibilis, in contractibus vitiat dispositio-
 nem, non autem in testamentis, & ultimis volun-
 tatibus.

9 Secunda pars dictæ resolutionis probatur ex illa
 regula generali, quod quotiescumque legatum
 pium non potest adimpleri in totum, secundum
 voluntatem testatoris, & sic conditio non est in
 totum impossibilis, debet adimpleri eo modo quo
 potest: Craver. *conf.* 1. *numero* 5. & *sequent. versic.*
 10 *Secundo respondeo, † & quando legatum pium fa-*
 ctum fuit ad certum usum, si non possit valere ad
 illam usum, converti debet ad alium similem:
 Sanlegerii *Tom. II. Pars I.*

cap. 3. de testament. l. legatum, ff. de usufr. legat.
 † Vnde legatum, quamvis factum fuerit ad usum
 11 prohibitorum, remanet nihilominus validum, sed
 onus rejicitur & habetur pro non adjecto: Calde-
 detin. *confil.* 343. aliàs 14. *de testament.* Nec displi-
 cet distinctio trium casuum, quam affert Petr. de
 Vbald. in *tractat. de canonica Episcopali, cap. 7. n. 35.*
 Primus casus est, quando ille usus potest adimple-
 ri de jure & de facto: Secundus est, quando potest
 adimpleri de jure, & non de facto: Tercius casus
 est noster, quando non potest adimpleri de jure &
 hoc casu, si talis usus ad quem legatum factum
 fuit, est licitus & honestus, tunc legatum valet,
 & convertendum est ad alium finem honestum &
 licitum: ut bene etiam explicat Monet. *d. tra-*
ctat. de commutat. ultimar. voluntat. capite 4. nu-
mero 120. & *sequent.* † Quod maxime proce-
 12 dit stante consensu hæredum, & requisitione fa-
 cta per hæredes, qui perebant Missas cantatas
 converti ad certum numerum Missarum privata-
 rum: ex notatis per Barbof. *de Episcop. allegat.* 83.
n. 5. 6. & 8.

Neque audiendus erat unus ex executoribus tes-
 13 tamenti, qui volebat dictas Missas, & legatum
 transferri in conventum, Carmelitarum mitigato-
 rum, qui non prohibentur acceptare similia legata
 secundum suas regulas, seu constitutiones. Quia
 quantum fieri potest, voluntas testatoris observan-
 da est, nec ab ejus intentione recedendum: Mo-
 net. *de commut. ultimar. voluntat. cap. 4. numero* 175.
 & *sequentib.* Mantie. *de conjectur. lib. 3. titulo* 3.
 14 *numero* 6. † ita tamen ut mutata forma remaneat
 substantia: Menochius *conf.* 199. *numero* 10.
 & 11.

Ergo posito quod onus celebrandi prædictas
 Missas cantatas, non haberetur pro non scripto,
 quod tamen ita haberi superius demonstratum fuit,
 locus nihilominus esset conversioni dicti oneris in
 aliud onus simile, in favorem ejusdem Conventus,
 ut quantum fieri potest, non recederetur à volunta-
 te & affectione testatoris: & licet quodammodo
 recederetur à forma, non tamen recederetur menter:
 Mantie. *loc. citat. n. 8.* Consentiebat quidem hæres
 huic commutationi, sed quamvis ipse consensum
 non præstitisset, poterat tamen ad istam commuta-
 tionem procedi, requirente Ecclesia, cui relictum
 fuit: † Quia consensus, seu requisitio Ecclesie præ-
 15 valere debet consensui hæredis: Barbof. *de Episcop.*
dicta allegat. 83. *num.* 6. in *fine, versic. si hæres con-*
tradicat.

Et his rationibus motus Illustrissimus Dominus
 Vicelegatus, relicto apud eundem Conventum
 Patrum Carmelitarum discalceatorum legato, Mis-
 sas conventuales reduxit ad certum numerum Mis-
 sarum privatarum, quarum foundationis capax est
 dictus Conventus: & ita fuit executioni deman-
 datum.

CAPVT CLXXVI.

Si Princeps Ecclesie, vel alteri concedat
 Castrum, vel Civitatem, utrum simul
 censeatur concessisse jurisdictionem. Et
 utrum talis jurisdictio sit privativa. Quo-
 modo inter se differant jurisdictio activa,
 & passiva: Et quomodo Episcopus re-
 tineat jurisdictionem universalem in